

Bach, Lederman & Co.

ב.ר. לדרמן ושות', משרד עו"ד ונוטריון
LAW OFFICES & NOTARY

Michael Bach, Adv. & Notary, LL.M.
Ron Lederman, Adv., LL.B.
Gilad Heller, Adv., LL.M.
Dana Yahalomi, Adv., LL.B.

מיכאל בר, עו"ד ונוטריון
רון לדרמן, עו"ד
גלעד הלר, עו"ד
דנה יהלומי, עו"ד

19 בנובמבר, 2017

לכבוד
חה"כ רויטל סויד
חה"כ עודד פורר
חה"כ טלי פלוסקוב
חה"כ נורית קורן
חה"כ מיכל רוזין
חה"כ אלעזר שטרן
חה"כ קארין אלהרר

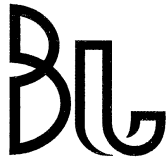
לכבוד
יו"ר הוועדה, חה"כ ניסן סלומינסקי
חה"כ בנימין זאב בגין
חה"כ ענת ברקו
חה"כ יעל גרמן
חה"כ שולי מועלם-רפאלי
חה"כ מרב מיכאלי
חה"כ מיכאל מלכיאל
חה"כ אורי מקלב

שלום רב,

הנדון: הצעת התקנות להטלת אגרות בתובענות ייצוגיות

בשם מרשיי "אדם, טבע ודין" וארגון "קו לעובד", אני פונה אליכם בקשר עם הענין שבנדון כדלקמן:

1. ארגון "אדם, טבע ודין" וארגון "קו לעובד", הינם, כידוע, ארגונים מובילים בארץ, כל אחד בתחומו, שפועלים לקידום האינטרסים של הציבור הרחב.
2. משפורסם דבר כוונת שרת המשפטים להטיל אגרה על תובענות ייצוגיות, שלחו מרשיי ביום 1.8.2016 מכתבים אל שרת המשפטים ואל שר האוצר בדרישה מהם להימנע מלקדם יוזמה זו שתפגע פגיעה אנושה במוסד התובענה הייצוגית.
3. הפניה בוצעה גם אל שר האוצר לאור העובדה שבהתאם להוראת סעי' 39.ב(א) לחוק יסודות התקציב, התשמ"א – 1985, נדרש אישורו לצורך הטלת אגרות וקביעת שיעוריהן.
4. מכתבי מרשיי לא זכו למענה ענייני, כאשר במקום זאת, קודמה יוזמת התקנת התקנות, שהדיון בה צפוי ככל הנראה להסתיים בוועדת החוקה חוק ומשפט ביום ג' הקרוב (21.11.2017).
5. בניגוד לרושם המוטעה והמטעה שמנסים ליצור גורמים אינטרסנטיים שמייצגים את תאגידי הענק במשק העומדים למיטב ידיעת מרשיי מאחרי יוזמת התקנות, חקיקת חוק תובענות ייצוגיות לפני כ- 11 שנים הובילה למהפכה של ממש ולשינוי דרמטי וחיובי בדפוס ההתנהלות של תאגידי גדולים מול הציבור במגוון רחב של תחומים, ובכללם: צרכנות, ביטוח, בנקאות, דיני עבודה, ניירות ערך, איכות הסביבה, הגבלים עסקיים, שיויון לאנשים עם מוגבלויות ועוד, בדומה לשינוי הדרמטי שחל באיכות השירות הציבורי כאשר הורחבה בשעתו זכות העמידה בבג"צ.

6. תובענות ייצוגיות רבות הצליחו לגרום להסדרה של כשלי שוק משמעותיים שלא אותרו ו/או שלא הוסדרו על ידי הרגולטורים הרלוונטיים, מחד, ולהביא לפיצוי ציבור רחב שנפגע מהתנהלות עוולתית בעבר, מאידך. לא זו אף זו, עצם החשש מפני הגשת תובענות ייצוגיות, גרם לתאגידים רבים לשנות מראש את דפוס התנהלותם באופן פרופילקטי במטרה להימנע מפני תביעות שכאלה.
7. חוק תובענות ייצוגיות נחקק בשל פער מובנה הקיים ביחסי כוחות בין "האזרח הקטן" לתאגידי הענק, במטרה ליתן בידי הציבור כלי אפקטיבי להילחם נגד תופעות שליליות הפוגעות בו, וכדי למנוע מתאגידים אלה למקסם רווחיהם באמצעות הטעיית הציבור והולכתו שולל, או הימנעות מהשקעה הולמת לצורך מניעת נזקים לסביבה ולציבור. בתוך כך, החוק נועד לשמש כאמצעי אכיפה אזרחית משלים לפעילותם של הרגולטורים, אשר בחלק מן המקרים אינם נחשפים לכל העוולות שנגרמות לציבור, בעוד לעיתים גם כאשר הם נחשפים לכך, אין הם נוקטים בפעולות לשם מיגור תופעות שליליות אלה, מטעמים ומשיקולים שונים.
8. תאגידי הענק שעומדים מאחרי יוזמת התקנות מעלים שורה של נימוקים המצדיקים, כביכול, הטלת אגרות, ובכללן: הטענה כי נעשה שימוש בכלי התובענה הייצוגית לשם הגשת תביעות סרק; הטענה כי כלי זה הפך לדרך לעשיית "כסף קל" לתובעים ולעורכי דין; והטענה כי הטלת אגרות תעשיר, כביכול, את קופת המדינה.
- ברי כי המניע האמיתי העומד מאחרי טענותיהם ו"דאגותיהם" של תאגידי הענק, הוא העובדה שהתביעות הייצוגיות מונעות מהם האפשרות לעשות "כסף קל" על חשבון הציבור, ומחייבות אותם להקפיד על שמירה על נורמות התנהלות שהם אינם חפצים בהן.
9. אין לכחד שישנם מקרים בהם החוק מנוצל לרעה וכי מוגשות בגדרו תביעות סרק. אך במקום להטיל מגבלות וחסימים שיהוו בגדר "מכת מוות" למוסד התובענות הייצוגיות, ניתן וצריך למצוא פתרונות חלופיים להתמודדות עם תופעות שליליות אלה, כגון: השתתפות הוצאות נכבדות על תובעים שיימצא כי הגישו תביעת סרק, הן לטובת הנתבעים והן לאוצר המדינה, תוך עיגון הדבר בחקיקה.
10. בניגוד קטבי לנטען על ידי אותם גורמים אינטרסנטיים, התובעים ובאי כוחם אינם משיגים "כסף קל" מהתובענה הייצוגית; נהפוך הוא, ניהולן של תובעות ייצוגיות כרוך במאבקים משפטיים ארוכים ומתישים מול טובי עורכי הדין הנשכרים על ידי הנתבעים, הכרוכים בהשקעה של מאות ולעיתים אלפי שעות עבודה על פני שנים, במהלכן לא נוהגים הנתבעים ופרקליטיהם לוותר על כל טענה או הליך אפשרי במטרה להדוף את התביעה או במטרה להתיש את התובעים ובאי כוחם, אשר לא זוכים לגמול כלשהו עד להצלחת התביעה.
11. אשר לטענה כי האגרות תעשרנה את קופת המדינה – מרשיי הציעו פתרונות שיאפשרו העשרת קופת המדינה מתשלום של אגרות שתשולמנה **לאחר** אישור התביעה כייצוגית כפי שנהוג, למשל, לגבי תביעות נזיקיות רגילות בגין נזקי גוף. מאידך, ברי כי יצירת חסימים שיביאו לכך שלא תוגשנה כלל תביעות ייצוגיות מלכתחילה, תהווה בבחינת "שפיכת התינוק עם המים", וממילא, אף לא תעשיר את קופת המדינה באגרות, שכן פשוט לא תוגשנה תביעות ייצוגיות.
12. ודוק: אין כל סיכוי שאדם פרטי שנוקו האישי נאמד ב – 50 ₪, אך משתייך לקבוצה של 1 מליון איש (שהנזק המצטבר שלה הוא 50 מליון ₪), יגיש תביעה אישית על סך של 50 ₪ וישלם אגרה בסך של 24,000 ₪, כאשר על פי הממוצע הגמול לתובעים בתביעות שמצליחות, מסתכם בכ – 20-30 אלף ₪, וכאשר הוא חשוף לתשלום הוצאות משפט אם תביעתו תידחה... למותר אף לציין כי בהתאם לכללי האתיקה, לעורכי הדין אסור להשתתף במימון ההוצאות, ובכלל זה, האגרות, כאשר הנטל של התשלום ייפול אך ורק על התובעים, שהינם ברובם כאמור אנשים פרטיים, ויוביל לכך, שכאמור, התביעות פשוט לא תוגשנה.

Bach, Lederman & Co.

בן, לדרמן ושות', משרד עו"ד ונוטריון
LAW OFFICES & NOTARY

- 3 -

13. לא זו אף זו, חוק תובענות ייצוגיות יצא מהנחה שאין לתובעים המייצגים את מלוא האמצעים לשאת בעלויות של ניהול הליכים מורכבים נגד תאגידי ענק, ולכן, הקים בגדרו את הקרן לתובענות ייצוגיות, שמסייעת בתמיכה לתובע במימון הוצאות של מומחים והוצאות אחרות הכרוכות בניהול ההליך (על פי רוב בסכומים של עשרות אלפי ₪). אין כל היגיון בכך שהמדינה, בידה האחת, תעניק סיוע בשיעור של שרות אלפי ₪, ומאידך, בידה האחרת, תחייב באגרה בסך של 24,000 ₪...
14. על כן, ברי כי הטלת אגרות, ובסכומים שכאלה, עומדת בסתירה גמורה לתכלית החוק. יתרה מכך, מבחינה משפטית, אין לשנות דבר חקיקה ראשית באמצעות חקיקת משנה, כאשר מהלך זה שמסכל את דבר החקיקה הראשית, מהווה אף בגדר חריגה מסמכות.
15. אשר על כן, לאור האינטרס הציבורי הרב שעומד מאחורי מוסד התובענות הייצוגיות פונים אליכם מרשיי ומבקשים כי לא תתנו ידכם למהלך זה שיפגע בו קשות, ואגב כך, יעניק יתרון גדול לתאגידי הענק על פני הציבור בכללותו.
16. למותר לציין כי אין באמור במכתב זה ו/או במה שלא נאמר בו כדי למצות טענות מרשינו, ובכלל זה, על שמירת זכותם לנקוט בכל הליך שיידרש, לרבות עתירה לבג"צ, למקרה בו תותקנה התקנות הנ"ל בכל זאת.

בכבוד רב,

מיכאל בך, עו"ד
בך, לדרמן ושות', משרד עו"ד ונוטריון